

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.06.1977, sp. zn. 2 Cz 14/77, ECLI:CZ:NS:1977:2.CZ.14.1977.1

Číslo: 31/1979

Právní věta: V případě příjmů z tvůrčí činnosti literární nebo umělecké anebo z činnosti výkonných umělců je třeba za výtěžek poškozeného dosahovaný po poškození (§ 447 odst. 1 o. z.) pokládat i honoráře, které mu byly proplaceny v době po přiznání invalidního důchodu, avšak za činnost z doby před způsobením škody. Při stanovení náhrady za ztrátu na výtěžku je třeba tyto příjmy připočísti k invalidnímu důchodu poškozeného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.06.1977

Spisová značka: 2 Cz 14/77

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Náhrada škody, Právo autorské

Předpisy: 40/1964 Sb. § 447 45/1964 Sb. § 17
§ 18

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31/1979 sb. rozh.

V případě příjmů z tvůrčí činnosti literární nebo umělecké anebo z činnosti výkonných umělců je třeba za výtěžek poškozeného dosahovaný po poškození (§ 447 odst. 1 o. z.) pokládat i honoráře, které mu byly proplaceny v době po přiznání invalidního důchodu, avšak za činnost z doby před způsobením škody. Při stanovení náhrady za ztrátu na výtěžku je třeba tyto příjmy připočísti k invalidnímu důchodu poškozeného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 27. 6. 1977, [2 Cz 14/77](#))

Žalobkyně se domáhala vůči žalované zdravotnické organizaci náhrady škody způsobené jí nesprávným léčebným zákrokem. Mimo jiné nároky se domáhala také přiznání náhrady za ztrátu na výtěžku po přiznání invalidního důchodu.

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem přiznal žalobkyni náhradu za ztrátu na výtěžku po dobu pracovní neschopnosti částkou 89 792 Kčs jako rozdíl mezi vyplacenými dávkami nemocenského

pojištění ve výši 31 232 Kčs a původním jejím výdělkem a náhradu za ztrátu na výdělku po přiznání invalidního důchodu částkou 549 Kčs měsíčně, počínaje dnem 11. 1. 1969 do konce 1972, do částky 1600 Kčs. Soud prvního stupně vyházel ze zjištění původního výdělku žalobkyně ze zprávy ochranné organizace autorské o příjmech žalobkyně z umělecké činnosti a přiznal náhradu za ztrátu na výdělku žalobkyni po přiznání invalidního důchodu podle ustanovení § 447 o. z. a § 18 vyhlášky č. 45/1964 Sb.

Městský soud v Praze k odvolání žalované organizace potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ohledně nároku žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělku po přiznání invalidního důchodu. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyně pracovala jako výtvarná fotografka, že jejími příjmy byly honoráře za tuto uměleckou činnost a že vzhledem ke zjištěným příjmům šlo u žalobkyně o pravidelnou výdělečnou možnost, která přesahovala částku 1600 Kčs měsíčně. Proto shledal po právu nárok žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělku ve výši 549 Kčs po přiznání invalidního důchodu částkou 1051 Kčs ve smyslu ustanovení § 17 odst. 2 vyhlášky č. 45/1964 Sb. až do částky 1600 Kčs.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že oběma uvedenými rozsudky, pokud jimi byla přiznána žalobkyni náhrada za ztrátu na výdělku po získání invalidního důchodu, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 445 o. z. ztráta na výdělku, k níž došlo při škodě na zdraví, se hradí peněžitým důchodem; přitom se vychází z průměrného výdělku poškozeného, kterého dosahoval před poškozením. Podle ustanovení § 447 odst. 1 o. z. náhrada za ztrátu na výdělku při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu. Tato náhrada však nemohla přesahovat částku 1600 Kčs (§ 447 odst. 2 o. z. a § 18 vyhlášky č. 45/1964 Sb. ve znění před novelizací vyhláškou č. 66/1973 Sb. /1/

Podle ustanovení § 17 odst. 2 vyhlášky č. 45/1964 Sb. se průměrný výdělek výtvarných umělců určí podle okolností jednotlivého případu.

Soud prvního stupně zjistil, že honoráře žalobkyně po odečtení daně z literární a umělecké činnosti činily v r. 1966 90 771 Kčs, v r. 1967 95 490 Kčs, v r. 1968 26 355 Kčs a hrubé honoráře v r. 1969 54 940 Kčs, v r. 1970 29 320 Kčs, v r. 1971 65 676 Kčs, v r. 1972 66 700 Kčs a v r. 1973 75 850 Kčs. Podle těchto zjištění přiznal žalobkyni náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti ve výši 89 792 Kčs (rozdíl mezi vyplacenými dávkami nemocenského pojištění ve výši 31 232 Kčs a původním výdělkem), jakož i další nárok žalobkyně na náhradu ztráty na výdělku po přiznání invalidního důchodu ve výši 549 Kčs měsíčně doplacením do hranice 1600 Kčs podle ustanovení § 447 o. z. a § 18 vyhlášky č. 45/1964 Sb. až do roku 1972.

Odvolací soud pak dospěl k závěru, že výdělkem dosahovaným po úrazu podle ustanovení § 447 odst. 1 o. z. je třeba rozumět pouze výdělek za práce vykonávané po skončení pracovní neschopnosti anebo po přiznání invalidního důchodu, jinak že by nešlo o náhradu skutečně vzniklé škody, která je základním smyslem tohoto ustanovení. Podle názoru odvolacího soudu je okolnost, že žalobkyni byly vypláceny honoráře z výsledků její umělecké činnosti před úrazem až v době po úrazu, pro posouzení věci nerozhodná, zejména proto, že s ohledem na charakter umělecké činnosti žalobkyně by k výplatám těchto honorářů došlo, i kdyby neutrpěla předmětný úraz. Proto za výdělek dosahovaný žalobkyní po přiznání invalidního důchodu a započitatelný do výdělku po úrazu podle ustanovení § 447 odst. 1 o. z. nelze považovat honoráře, které byly proplaceny v době po jejím úrazu. Vzhledem k příjmům žalobkyně na honorářích, lze předpokládat, že šlo o pravidelnou výdělečnou činnost

žalobkyně a že tato pravidelná činnost v tomto případě přesahovala částku 1600 Kčs. Měl tedy odvolací soud za oprávněný nárok žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělků po přiznání invalidního důchodu ve výši rozdílu mezi přiznaným invalidním důchodem 1051 Kčs a limitující částkou 1600 Kčs měsíčně podle ustanovení § 18 vyhlášky č. 45/1964 Sb.

Podle důvodové zprávy k občanskému zákoníku (k ustanovení § 445 a násl. o. z.) je likvidace náhrady škody způsobené ublížením na zdraví založena na zásadě zajistit občanům takto poškozeným postačující hmotné prostředky pro jejich další život, a to v souladu s možnostmi a úrovní jak celé společnosti, tak i jejich jednotlivých členů. Důležitou otázkou je ovšem stanovení průměrného výdělků jako základu pro výpočet uvedených nároků.

Podle ustanovení § 17 odst. 2 vyhlášky č. 45/1964 Sb. se průměrný výdělek ostatních pracujících občanů (spisovatelů, výtvarných umělců atd.) určí podle okolností jednotlivého případu. Je nepochybné, že u umělců, jejichž hlavním zdrojem příjmů jsou autorské honoráře, je nutno přihlídnout k tomu, že jejich příjmy nejsou pravidelné, že jsou odměňováni za provedená díla, že však u nich přichází v úvahu opakovaná odměna za práci, která byl již svého času vykonána, avšak znovu opakovaná nebyla, a že k takovéto odměně může docházet a dochází i po značně dlouhém časovém odstupu. Je tedy nutno vycházet z ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 35/1965 Sb., podle něhož při každém užití díla náleží autorovi odměna za tvůrčí práci s výjimkami uvedenými v § 15 tohoto zákona. Také podle ustanovení § 3 zákona č. 36/1965 Sb. se příjmy z umělecké činnosti literární nebo umělecké anebo z činnosti výkonných umělců rozumějí veškeré autorské odměny nebo jakkoliv zvané úplaty za převod autorského práva nebo svolení k užití díla, za zcizení a za půjčení díla, jakož i zálohy na tyto úplaty.

Podle ustanovení § 6 téhož zákona je základem, z něhož se daň vybírá, rozdíl mezi příjmy podrobenými dani, které byly pro plátce poukázány v kalendářním roce výplatnímu místu, a odčitatelnými položkami. Nelze přitom přehlédnout ani ustanovení § 6 vyhlášky č. 145/1965 Sb., podle něhož ministerstvo financí, popřípadě orgán jím zmocněný, upraví na žádost autora po projednání s příslušným uměleckým svazem daň připadající na odměny za významná původní díla literární, výtvarná nebo hudební, na nichž autor prokazatelně pracoval po dobu delší než jeden rok, aby výše daně odpovídala průměrné odměně za činnost autora v jednotlivých letech, v nichž na díle pracoval.

Vzhledem k shora uvedeným ustanovením je nutno tedy za výdělek dosahovaný po poškození pokládat i honoráře, které byly žalobkyni proplaceny v době po přiznání invalidního důchodu, avšak za uměleckou činnost z doby před škodnou událostí, a je tedy nutno při stanovení náhrady za ztrátu na výdělků připočísti je k invalidnímu důchodu žalobkyně.

Z toho, co bylo uvedeno vyplývá, že uvedenými rozsudky byl ve výrocích napadených stížností pro porušení zákona porušen zákon v ustanoveních § 447 o. z. a § 17 odst. 2 vyhlášky č. 45/1964 Sb. v souvislosti s ustanoveními § 6 a § 120 o. s. ř.

1) v SSR vyhláškou č. 67/1973 Sb.